

τοσαῦτα ἔτη ἔσπειρον. Καὶ νομίζων ὅτι ἐπέστη ἡ ἡμέρα πλεόν τοῦ θερσμοῦ, θη' ἀνυπομόνως περιέμενεν, ἐνθους ἐτανελάμβανε τοῖς φίλοις του. "Ἐπάρτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς θερσιμὸν ἤδη!"

IV

"Ἀλλὰ τὰ πάντα φανάκη, τὰ πάντα χλεῦν, τὰ πάντα ἀπάτη σκληρὰ ἀπεδείχθησαν... Ὁ Σπυρίδων Μάργαρης ἦτο ἐκ τῶν σπανίων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες δὲν ἀνέχονται νὰ ἐμπαίζωνται οἱ ἱερώτεροι καὶ ἀγνώτεροι τῆς καρδίας παλμοί, τὸ ἱερώτατον τῆς πατρίδος αἶσθημα. Καὶ ἀπέστρεψε μετὰ φρικιάσεως τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὧν ἤλπιζε τὴν πρώτην ὠθησιν καὶ ἐξεδύθη τὴν στρατιωτικὴν στολὴν του καὶ ἔτρεξε, καίτοι ἀργά, μετ' ἄλλων πολλῶν εἰς τὰ Θεσσαλικά ἐδάφη, ἔνθα, περὶ ἐλαχίστου ποιησάμενος τοῦ ψύχους καὶ τῶν κακουχιῶν τοῦ πολέμου, ἐπολέμησεν ἐπὶ τέσσαρας ὀλιγκήρους μῆνας, εἰς πλείστα μάχας διακρίθεις καὶ τυχὼν παρὰ τῶν συναθλητῶν του τοῦ τιμητικοῦ ἐπιθέτου τὸ Ζακύνθινὸν Παλλικερόπουλο. Ἀλλὰ πρᾶξις ἀσύνητος, πατριωτικοῦ καὶ νεάζοντος ἐνθουσιασμοῦ, συνέχουσα τὴν καρδίαν μας διὰ τοῦ αἰσθήματος κοινῆς συμφορᾶς, ἀναγκάζει ἡμᾶς σήμερον νὰ θορνήσωμεν ἐπὶ τῇ προώρῳ στερήσει αὐτοῦ.

Εἶθε τὸ αἷμά του νὰ μὴ ἐχύθη ἐπὶ ματαίῳ. Εἶθε, ἀπὸ τῆς τελευταίας τοῦλάχιστον κατοικίας, πρὸς ἣν ἀπέπτη, μειδιάσει εὐφρόσυνον μειδίημα ἐπὶ τῇ ἐπιτελεσει τοῦ γλυκυτάτου τῶν ὀνείρων του, τῆς ἐθνικῆς δολοφονίας ἐνότητος. Εἶθε ὁ θάνατος αὐτοῦ καὶ πολλῶν ἄλλων μεγθύμων συναθλητῶν του ἀναπτερῶσι τὸ παρὰ πολυαῖς μαρτυρῶν ἐθνικὸν φρόνημα καὶ φέροι εἰς ἐπίγνωσιν ἡμᾶς, ἐντροφώντας ἤδη ἐν πονηραῖς ἀμίλλαις περὶ ὑπουργείων καὶ ἀξιωματίων, περὶ ὑπαλληλίας καὶ μισθῶν.

V

Καὶ ἤδη, ἀποχαιρετίζοντες τὸν Σπυρίδωνα Μάργαρη, δεῦτε ἀποχαιρετίζωμεν καὶ πάντας τοὺς γενναίους συναθλητάς του ἃς εὐχρηθῶμεν αὐτοῖς, οὐχὶ τὴν γῆν ἐλαφρὰν, διότι οὐδ' αὐτῆς ἠξιώθησαν, ἀλλὰ μνήμην ἀθάνατον καὶ αἰεδίων τοῦ ἔθνους εὐγνωμοσύνην. Ἄς ἀποδείξωμεν αὐτοῖς ὅτι ἂν οἱ Ἕλληνες ἀπώλεσαν ἤδη πᾶν ἔχνος ἐθνικῆς ἀξιοπροεπειας, δὲν ἀπώλεσαν ὅμως ὀλοσχερῶς καὶ τὸ αἶσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης· ἐνθα βραγὶς αἵματος ἐχύθη, ἐκεῖ ἐφύτευσαν τὸ αἰεθαλὲς τῆς ἀθανάτου μνήμης δένδρον· ἐνθα ἠκούσθησαν στοναχαὶ δούλων ἀδελφῶν καὶ ἤχος σκληρῶν ἀλύσεων, ἐκεῖ ἀνέγειρον θεῖον ναὸν, ἀπερικόσμητον μὲν, ἀλλ' οἰονεὶ ἡδυπάροχον θάλαμον αὐτῶν. Ἄνδρες λοιπὸν τοιοῦτοι, ὡς ὁ Σπυρίδων Μάργαρης καὶ οἱ συναθληταὶ του, δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην παρ' ἡμῶν θείων ἐπικλήσεων καὶ ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν, διότι ἀπὸ τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου των ἀπέπτησαν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Πλάστου των, ἔνθα οὐ λύπη, οὐ στεναγμοί, ἀλλὰ ζῶν ἀτελεύτητος ἀλλ' ἔχουσιν ἀνάγκην μνημείου ἐλληνοπρεποῦς καὶ ὑψιθεμέλου, καταδεικνύοντος τὰ θαυματούργα τῆς ἐπὶ γῆς διαβάσεως των ἔχνη, καὶ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου ἡμεῖς μὲν καὶ οἱ μεθ' ἡμᾶς Ἕλληνες νὰ κλίνωμεν τὸ γόνυ εἰς τεκμήριον αἰωνίου καὶ αἰεζήτου εὐγνωμοσύνης, ἡ δὲ ψευδὴς καὶ ἐθνοκτόνος τῆς ἡμέρας πολιτικῆς νὰ προσφέρῃ σμύρναν καὶ λίθων πρὸς ἐξίλασιν τῶν παρ' αὐτῆς προσγενομένων αὐτοῖς τε καὶ τῷ καθόλου ἑλληνισμῷ παραπτωμάτων,

Ξ. Τ.

"Ἄν εἶχον τὴν καρδίαν πτωχὴν ὅσον καὶ τὸ πνεῦμα, θά ἦμην πολὺ εὐτυχὴς· καθότι ἔχω ἀκράνδατον πεποίθησιν ὅτι ἡ πτωχεῖα τῆς καρδίας εὐτελεῖ πολὺ πρὸς διατήρησιν τῆς ὑγείας.

(Πασχάλ)